ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՊՈԼՍՈՅ համար, տարեկան 60 ղրշ. վեցամսեայ 30 ղրշ. Եռամսեայ 20 ղրշ. — ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒՆ համար, տարեկան 80 ղրշ. Վեցամսեայ 40 ղրշ.— ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ համար, Տարեկան 22 ֆր. Վեցամսեայ 11 ֆր.:

ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐՈՂԸ ՄԻԱՅՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴ Է

ՁԵՌՔԷ 10 ՓԱՐԱ

Bureaux de la rédaction du Journal Arménien DZAGHIK
Galata, Kourchounlou han, N. 7

ԾԱՂԻԿ
ՕՐԱԳԻՐ

«زاغيك» ارمنيجه يومى وسياسى غزتەدر

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ
Կալաթա, Գուրչունլու խան, թիւ 7
ՍԱԴԱԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն թղթակցութիւն պէտք է *հակիրճ* գրուած ըլլայ:

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն գրութիւն ետ չի *տրուիր*:

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՍԿՍԻՆ ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՅ 1ԻՆ, 10ԻՆ ԵՒ 20ԻՆ

ԺԵ ՏԱՐԻ— ԹԻՒ 190 | 7 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1901 | ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԵՐ ԿԵՐՊԸ

Երբ մենք խնդիր մը հրապարակ կը նետենք, միշտ ջանադիր կ'ըլլանք, որպէս զի ամէն բանէ առաջ, այդ խնդիրը մերկացնենք իր չուրջի բարդութիւններէն Ընթերցողներուն խօսելու այս կերպը սա առաւելութիւնը ունի, որ անոնք կարող կ'ըլլան ներկայացուած խնդիրը իր մերկութեանը մէջ տեսնելով, իրենց անհատական դատողութեամբը քննել զայն, եւ այդ մասին անկախօրէն, առանց ուրիշներէ ազդուելու, եզրակացութիւններու հասնիլ։ Խօսելու այս կերպին մէջ ուրիշ առաւելութիւն մըն ալ կայ. սա է թէ, այսպէս խօսողները իրենց խօսածներուն մէջ չեն կրնար կեղծիք մը պարարկել, եւ տարբեր նկատումներու, հաշիւներու ծառայել։ Եւ սակայն ամէն մարդ խօսելու այս կերպը չունի, որովհետեւ ամէն մարդ իր մասնաւոր նկատումներէն, իր մասնաւոր հաշիւներէն առաջ, հանրութեան օգուտը նկատողութեան չառներ։ Որպէս զի այդ տեսակ մէկը կարենայ հանրութեան օգտին մտածելու, խօսելու վերարկուին տակ իր հաշիւները, իր նկատումները քշել, կը ստիպուի իր գրածը կամ խօսածը այնպէս մը խճողել, որ ա՛լ յաջող կերպով կրնայ իրեն մտիկ ընողներուն աչքին փոշի փչել, եւ իր ուզած եզրակացութիւններուն հասցնել զանոնք։

* * *

Ծաղիկ, Պսակի խորհուրդին եկեղեցիի մէջ կատարուելու մասին տրուած որոշումին առթիւ, ներկայացուց իր մտածումները։ Այդ մտածումները երբեք չէին հակասեր Պսակի խորհուրդին եկեղեցիի մէջ կատարուելուն։ Ընդհակառակը։ Բայց ցաւալի է ըսել որ կարգ մը անհատներ չեն ուզած թափանցել մեր պարզած առարկութեանց էութեանը։

Երկու գլխաւոր առարկութիւններ ներկայացուցած ենք ցարդ Պսակի խորհուրդին շուրջ ծանօթ որոշման առթիւ։

Առաջին առարկութիւն. *Ըսած ենք թէ նկատելով որ այսքան տասնեակ տարիներէ ի վեր Պոլսոյ մեր հասարակութիւնը ազատութիւն ունեցած է, թէ եկեղեցիի մէջ եւ թէ եկեղեցիէն դուրս բնակարաններու մէջ կատարել տալ իր Պսակի խորհուրդը, երբ այսօր աննկարող խստութեամբ մը, հակառակ այդ հասարակութեան գործադրութեամբ նուիրագործուած սովորութեանը, Պսակի խորհուրդին եկեղեցիէն դուրս կատարումը բացարձակապէս կ'արգիլենք, կրնայ այդ արգելքը ամուսնութիւններու թիւին վրայ աննպաստ կերպով ազդել, ծնունդ տալով ընկերային անպատեհութիւններու, եթէ կ'ընդունինք որ ամուսնութեանց թիւին պակսիլը ընկերային անպատեհութիւն մըն է, չըսելու համար չարիք մը։ Ո՞վ փորձեց յստակ կերպով եւ յայտնի ապացոյցներով հերքել մեր ըսածը։ Ընդհակառակը, մենք Ծաղիկի նոյն իսկ երէկուան թուով զժբաղդութիւնը ունեցանք արձանագրելու իրողութիւն մը, որ մեր կասկածները կը հաստատէր։ Նոյն այդ իրողութիւնը հաղորդած էր նաեւ մեր պաշտօնակիցներէն Սուրհանդակ ալ։ Եթէ տրուած որոշումին մէջ բան մը կը զննէինք որ թերի էր, ատով երբեք չէինք ուզեր եկեղեցական խորհուրդի մը հանդէպ նուազ նախանձախնդիր դրսնուիլ։ Զենք ներեր բնաւ որ, ով կ'ուզէ ըլլայ, եկեղեցական խորհուրդներու հանդէպ մեր նախանձախնդրութիւնը փորձէ կասկածի ենթարկել։ Այլ այդ առթիւ կ'ուզէինք մատնանիշ ընել թէ մէկ անգամէն տրուած արդելիչ որոշում մը, ճիշդ ճամբան չէր, անպատեհութեանց առաջքը առնելու համար եւ թէ, այդ որոշման նախապատրաստական փորձերը պէտք է որ տեղի ունեցած ըլլային, սովորութիւնէ ուծացած մտքերը ապագային մէջ տրուելիք որոշման մը հետ հաշտեցնելու նպատակով։ Տեղի ունեցած են նախապատրաստական այս փորձերը։*

Երկրորդ առարկութիւն.— *Ըսած էինք թէ հարսնիքներու եղանակին իրիկնամուտին յանկարծ տրուած որոշում մը, պէտք չէր որ անմիջապէս սկսէր գործադրութեան դրուիլ։ Որովհետեւ բազմաթիւ հարսնիքի տուներ, որոնք արդէն, ըստ սովորութեան տարբեր ուղղութեամբ իրենց հարսանեկան պատրաստութիւնները տեսած էին, եւ նոր որոշման հանդէպ դժուարութիւններու պիտի ենթարկուէին, պատեհ չէր որ, առանց որ եւ է պայմանաժամ մը տալու։ ընդունուած որոշման իսկոյն գործադրութեան դրուիլը յանձնարարուէր։ Զենք կարծեր որ մեր եկեղեցական խորհուրդներուն ամէնէն աւելի նախանձախնդիր անհատն ալ, կարող ըլլայ որ եւ է անպատեհութիւն մը գտնել մեր այս երկրորդ առարկութեան մէջ ալ։ Տարբեր խնդիր է, եթէ այդ անհատը, մասնաւոր նկատումով մը, մեր ըսածներուն մէջ անպատեհութիւններ կ'ուզէ տեսնել։*

* * *

Մեր այդ երկու բանաւոր առարկութեանց դէմ մեր յարգելի պաշտօնակիցներէն Բիւզանդիոն երկար խմբագրական մը գրեց, սակայն փոխանակ ուղղակի պատասխան մը ըլլալու մեր առարկութեան, քրիստոնէական խորհրդաւորութեամբ գրուած նկարագրութիւն մըն էր, եկեղեցիին եւ իր խորհուրդներուն վեհութեան, նկարագրութիւն մը որ կրնայ շատ բան արժէ, բայց իր տեղէն շէր դրսեւորուած։ Այդ նկարագրութեան ետին մենք տարբեր նպատակ մը կը տեսնենք պահուած. մեր հասարակութեան համար ամէնէն նուիրական խօսքերը ընելով, անոր ուշադրութիւնը բուն խնդրէն վրիպեցնել, հարկաւ որոշ հաշիւով մը։

Մեր գրելու կերպը չէ սակայն ասիկա։ Մենք ալ, մեր հանրութեան իւրաքանչիւր անհատին պէս կ'ուզենք գրաւուիլ, մեր եկեղեցական խորհուրդներուն նուիրականութեամբ։

Ինչ որ սակայն զմեզ կարգ մը ուրիշներէ կը տարբերէ, սա է որ, անոնց պէս չենք չահագործեր եկեղեցական խորհուրդներու նուիրակ անութիւնը, եւ զանոնք մեր հաշիւներուն չենք ծառայեցներ։

Մ. ՇԱՄՏԱՆՃԵԱՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

ԵՐԲ ՀԱՄԲՈՅՐ ՄԸ ՊԱՏԺԻ ՁԵՆԹԱՐԿՈՒԻՐ

Թէ համբոյր մը, որ զգայմանց ամէնէն եռանդուն արտայայտութիւնն է, երբեմն պատժական օրինագրքի չոր տրամադրութեանց կրնայ ենթարկուիլ, թերեւս չատերը զարմացնէ։ Բարեբաղդաբար սակայն, յաճախ չի պատահիր. շատ պարզ է պատճառը, ուզողին քնելը անիրաւութիւն մը չի։ (volenti non fit injuria) կ'ըսեն իրաւագէտները։ Որքան որ բժիշկ մը հիւանդի մը ուռած երեսին փառաւոր ապտակ մը կու տայ զայն ազատելու համար, առանց օրէնքի դէմ բան մը ըրած ըլլալու, որքան որ ատամնաբոյժ մը ակռայի ցաւէ տառապողի մը փտած ակռան կը քաշէ, առանց երբեք ատոր համար դատական հետապնդումի մը առարկան դառնալու, նոյնքան, սիրահար մըն ալ օրէնքի դէմ բան մը ըրած չըլլար, եթէ իր սիրուհին, անոր հաւանութեամբը ուղղակի չափ համբուրէ։

★

Բայց խնդիրը կը փոխուի բոլորովին երբ համբուրողը չէ ուզած իրեն տրուած համբոյրը հանդուրժել։ Այդ տեսակ պարագայի մը յայտնի վիրաւորանք մը կայ մէջտեղը։ Կնոջ մը տրուած համբոյրը, եթէ փոխադարձ սէրը օգնութեան չի գայ իրեն, կը վիրաւորէ կանացի ամօթխածութեան բնական զգացումը. այդ տեսակ հարբոյր մը յարձակում մըն է մասնաւոր կերպով կանացի արժանապատուութեան զգացումին դէմ։ Ասիկա բաւական է, որպէս զի համբուրողը վիրաւորանք մը ըրած ըլլալուն համար պատժի ենթարկուի։

Արդի պատժական օրինագրքին համար, այս պարագային, արժանաւորութիւնը վիրաւորելու մասնաւոր դիտաւորութիւն մը պէտք չէ պատժի ենթարկուելու համար։ Օրինակի համար վերջերս երիտասարդ մը Գերմանիոյ մէջ բաւական կարեւոր դրամական առուգանքի մը ենթարկուեցաւ, որովհետեւ ճիշտ փողոցին մէջտեղը համբուրած էր ուսուցչի մը աղջիկը զոր կը սիրէր առանց իր զգայման անոր կողմէ փոխանակուած ըլլալուն։ Տարակոյս չկայ որ ասիկա վիրաւորանք մըն էր այդ աղջկան համար։ Այն դերասանը որ ներկայացման միջոցին իրապէս կը համբուրէ դերասանուհին կ'ենթարկուի պայմանագրական պատժին։ Անիկա այս առթիւ ոչ միայն վիրաւորած է իր պաշտօնակցուհիին պատիւը այլ նաեւ շպարը ապրած։ Կնոջ մը կողմէ բռնի կերպով այր մարդու մը տրուած համբոյր մըն ալ կրնայ վերջինին համար վիրաւորանք մը ըլլալ։ Այր մարդը միշտ կ'ուզէ իր սիրային որոշումներուն եւ համբոյրներուն ալ տէրը մնալ։ Այս առթիւ պէտք է յիշել պատմութիւնը այն բարի ամուսնացեալ կարգաւոր մարդուն, որ օր մը փողոցէն անցած միջոցին [illegible] կնոջ մը ոտներէն համբոյր մը կը սատնար եւ որ այնքան կը յուզուէր այս բանին վրայ որ կ'որոշէր դատ բանալ այդ կնոջ դէմ։ Այս պարագային ալ դժուար չէ կնոջ դէմ օրինաւորապէս վճիռ մը ձեռք բերելը։ Բայց լաւագոյն է որ մենք միայն բնական եւ սովորական պարագաներով զբաղինք, այն պարագաներով որոնց մէջ այր մարդը նախայարձակ է։

Համբոյրի մը վրայ դատաստան ընելը դժուար է այն պարագային երբ համբուրուողին չկամութիւնը տարակոյսի ներքեւ է։ Արդեօք վիրաւորանք մըն է եթէ այր մարդ մը տասը անգամ աղջիկ մը համբուրած է իր իսկ կամքով եւ որ սակայն տասնեւմէկերորդ անգամուն կ'ընէ նոյն բանը հակառակ անոր կամքին։ Այս պարագային տարակոյս չկայ որ չկամութեան օր աստիճան լուրջ եւ հիմնաւոր ըլլալը պէտք է ի նկատի առնել։ Եթէ այդ չկամութեան պատճառը վայրկենական քմահաճոյքի մը արդիւնքն է, այն ատեն համբուրողը պատժի չենթարկուիր։ Բայց եթէ չկամութեան լուրջ պատճառ մը գտնուի համբուրուողին կողմէ, թերեւս վերջնական բաժանման մը որոշումը, այն ատեն թերեւս կրնայ ծանր վիրաւորանքի մը մասին խօսուիլ։

Միթէ կարելի չէ՞ մտածել որ, զոր օրինակ, այրը անհաւատարիմ գտնուի եւ կամ թէ ուրիշի մը նշանուի։

Բայց ինչպէս պէտք է դատել այն ամէնէն սիրազեղ արարքները որոնց պատճառը կը նկատուի ամէնէն ջերմ սէրը։ Իրաւագէտը այս օրինակ սիրոյ ճնշման տակ եղած պարագաներու մէջ պարտաւոր է արարքին տէրը արդարացնել։ Արդէն սիրոյ բնութեան մէջ է որ այր մարդուն սէրը՝ նոյն իսկ ամէնէն մաքուրն ալ, միշտ ունենայ անհանդարտ, այժի արդիւնք բան մը, մինչդեռ կնոջ սէրը միշտ տեղի տալու, կրաւորական բան մը ունի իր մէջ։ Որքան յաճախ կնոջ լռութիւնը կամ նոյն եսկ «ոչ»ը ամէնէն պերճախօս «այո»ն է։ Իրաւագիտական առած մը կայ սակայն որ կ'ըսէ։ «Ով որ ուզելով կը լռէ՝ հաւանութիւն ցոյց տուած կ'ըլլայ։»

Դողցուած համբոյրներու ամէնէն մեծ մասը այս պարագային տակ կ'իյնայ։

Հիմա անցնինք պայմանաւորուած համբոյրներուն։ Այրը համբոյր մը կ'ուզէ, կինը կը պատասխանէ.—«Հիմա չէ՛, Մնաս Բարովի ատեն»։ Իրիկուն կ'ըլլայ։ Իրարմէ բաժնուելու ատեն այրը կը յիշեցնէ տրուած եւ ընդունուած խնդիրը։ կինը կը մերժէ։ այրը կը ստիպուի այն ատեն իր ձեռքով կարգադրել իր գործը։ Բնական է է որ նկատողութեան չառնուի իր սա պարագան թէ արդեօք համբոյրներու մասին պայմանագրութիւններ գոյութիւն ունին։ Եւ եթէ գոյութիւն ունին, արդեօք այդ տեսակ պայմանագրութիւնները իրենց մէջ չեն բովանդակեր տիրող բարքերու չի հակառակելու սկզբունքը։

Պարզ ու գործնական փորձառութիւնը ցոյց կու տայ թէ այդ տեսակ պարագայի մը արժանապատուութիւնը վիրաւորելու նպատակ մը չի կրնար գոյութիւն ունենալ։ Այսպէս է նաեւ ան-պարագաներուն որ խաղի կամ գրաւի համբոյր մը տրուած է։ Ով որ անգամ մը գրաւի կը մտնէ, տարակոյս չկայ որ ինքզինքը կ'ենթարկէ այդ գրաւին մէջ գրուած պայմաններուն։ Զենք կրնար ըսել թէ ինչո՛ւ համար այր մը որ գրաւի պարագայի մը մէջ անգամ մը ճիշդ՝ բայց ոչ ընդունելու պատրաստ աղջկան մը համբոյր մը գրոշմած է, պէտք է պատժի ենթարկուի։ Կրնայ ըլլալ որ ասով այր մարդը առանց փափկանկատութեան վարուած ըլլայ, քանի որ կրնար աղջկան ձեռքն ալ համբուրել, բայց ամէն պարագայի մէջ, պատժի ենթարկուելու կէտ մը չկայ։

Նմանապէս ինչպէս տարակոյս չկայ որ պարոն մը եթէ բարեգործական պաղատի մը մէջ գեղեցիկ կնոջ մը իւրաքանչիւր անդամ զինքը համբուրելուն 100 ֆր. կը խոստանայ տալ նոյն բարեգործական նպատակին համար, այնպէս ալ ինքը ազատ կրնայ ըլլալ գեղեցիկ կինը մը [illegible] 100 ֆրանքը վճարել։ Այսպէսով պատժուելու ենթարկուելիք արարք մը տեղի ունեցած չըլլար։

Կրնայ ըլլալ որ քաղաքավարական սովորութիւնները զինքը դատապարտեն բայց ոչ դատաւորը։

Անգլիոյ մէջ գեղեցիկ սովորութիւն մը կը տիրէ։ Պարահանդէսներու ատեն պարասրահի պատերէն կը կախուին սոսնձաբերի ճիւղեր թոյլ կերպով։ Այն պարոնը որուն վրայ այդ ճիւղերէն մէկը կ'իյնայ, իրաւունք ունի իրեն հետ պարող կինը համբուրելու։ Հիմա աչքի առջեւ բերենք անդամ մը Անգլիացի խստաբարոյ տիկին մը որ այս տեսակ տարարք մը ոչ միայն անմիտ այլ նաեւ պատժական օրինագրքի համաձայն վիրաւորիչ կը գտնէ եւ դոհացում կը պահանջէ։ Այս պարագային ալ դատաւորը պէտք է որ այսպիսի խստաբարոյ, դիւրազգած կնոջ մը նմանէր այս տեսակ համբոյրի մը պատիժ մը սահմանելու համար։ Եթէ դատական գործողութեանց ձեռնարկելու ելլէր։ Ընդհանուր սովորութիւնը ինչպէս վերը ըսուեցաւ, արժանապատուութիւնը վիրաւորող բան մը չի տեսներ անոր մէջ։ Ինչ որ այս տեսակ բաներու մէջ ձեւակերպութիւնը կը թոյլատրէ, օրէնքը երբեք անդամ պէտք է որ թոյլատրէ։

★

Եթէ համբոյր մը ինքնին արժանապատուութիւնը վիրաւորելու հանգամանքով է որ կը ներկայանայ, այն ժամանակ այդ տեսակ համբոյրի մը պատմուիլն ալ կրնայ վիրաւորիչ ըլլալ։

Եթէ մէկը, զոր օրինակ ընկերներու շրջանակին մէջ պարծենկոտ ձեւով մը ըսէ թէ ինքը լաւ ընտանիքէ աղջիկ մը անդամ մը լաւ մը համբուրած է, այս պարագային պատժական օրինագիրքը պատիժ կը սահմանէ անոր դէմ իր զրպարտութեանը համար։ Բայց եթէ այդ համբոյրը նոյն իսկ տեղի ունեցած է, նորէն պէտք է զանց առնել այդ մասին խօսելէ։ Սիրոյ մէջ մոռացոյն իմաստութիւնն է գաղտնապահութիւնը։ Ո՛չ մէկը՝ կիներէն ստացուած իր երջանկութեան արժանի է, եթէ չատախօս մըն է. յետոյ ոչ մէկ բան աւելի վիրաւորիչ է կնոջ մը համար։ բայց եթէ իր պարգեւած չնորհներուն երրորդի մը հաղորդուիլը։ Անխոհեմ բառով մը կրնայ այր մը կորսնցնել անդառնալի կերպով կնոջ մը՝ հանդէպ իրեն ուած յարգանքն ու սէրը։ Այս տեսակ պարագայի մը համար գերմանական պատժական օրինագրքի 186րդ յօդուածը կ'ըսէ. «Ով որ ուրիշին հետ յարաբերութեան մէջ գտնուելով իրողութիւն մը կը տարածայնէ, որ զայն կրնայ հանրային կարծիքին առջեւ անուանարկել կամ ստորնացնել, եթէ այդ իրողութիւնը ապացուցանելի չէ, վիրաւորանքի համար պատժի կ'ենթարկուի։»

Նկատողութեան առնենք հետեւեալ օրինակը։ Բ.ին կինը կը սիրէ Ա.ը։ Ա.ը արդէն շատ մը անպամներ համբուրած է զայն։

Օր մը Ա.ը իր բարեկամներուն կը պատմէ այս բանը։ Այս պատմութիւնը որ իրր շահեկան բան մը ըսուած էր՝ ուրիշներու ալ կը պատմուի։ Բ.ին կինը կ'իմանայ այս բանը եւ բոլորովին յուզուած այս անճիշդ յայտարարութեան դէմ, դատարանին բողոք կը ներկայացնէ։ Ա. կը խոստովանի թէ այդ յայտարարութիւնը ըրած է եւ թէ անիկա իրողութիւն է։ Թէ այդ իրողութեան յայտնուելով Բ.ին կինը հասարակայ կարծիքին առջեւ կը նուաստանայ, եթէ նկատողութեան առնենք իր ընկերութեան պայմանները, տարակոյսէ զուրկ է։ Ա. ինքզինքը պաշտպանելու համար սա առարկութիւնը կ'ընէ թէ ինքը Բ.ին կինը համբուրած է անոր հաւանութիւնը առնելով։ Այս առարկութիւնը սակայն, ինչպէս պատժական օրէնքի մէջ սովորութիւն է, բողոքարկուին չի ներկայացուիր, այլ բողոքողին անկ է ապացուցանել։ Բայց այս վերջինը ինչպէս կրնայ ընել այդ բանը։ Իրենց ժամադրուղ իրր անհատ ներկայացուցած է իր բողոքը, ուրեմն չի կրնար վկաներ ցոյց տալ։ Սա պարագան ալ նկատելի է որ մասնաւորի մը դէմ տրուած բողոքի մը ատեն երկու կողմերէն ոչ մէկը իրաւունք ունի երդում ընելու։ Ա.ը ուրեմն չի կրնար իր ըսածը ապացուցանել եւ հետեւաբար կը դատապարտուի քանի որ անձի մը մասին նուաստացնող իրողութեան մը յայտարարութիւնը ըրած է, զոր կարելի չէ ապացուցանել։ Մինչդեռ պատժական դատավարութեանց մէջ հիմնական սկզբունք է որ եթէ ո եւ է կերպով յանցանքը ապացուցող պատճառ յառաջ բերուած չէ, ապացոյցի պակասի պատճառաւ բողոքուողը ազատ կ'արձակուի, իսկ մեր պարագային տարբեր սկզբունք մըն է որ կը տիրէ. այսինքն այնքան ատեն որ բողոքուողը իր յայտարարած ճշմարտութիւնը չի կրնար ապացուցանել, ապացոյցի պակասի պատճառով կը դատապարտուի։ Դատավարութեանց միջոցին հիմնական սկզբունքներու այս փոփոխութիւնը՝ որ իր կարգին կարգ մը կարծեաց փոփոխութիւններու տեղի տուած է, մեզ սա ճշմարտութիւնը կը հասկցնէ թէ սիրային խնդիրներու մէջ ամէն բան աւելի դիւրաւ կ'արտօնուի, պայմանաւ որ անոր մասին թուլբերանութիւններ տեղի չունենան։

★

Ուրիշ տեսակէտով մըն ալ համբոյրը կրնայ պատժական օրինագրքի տրամադրութեանց ենթարկուիլ։ Նախ դիտելի որ իրաւագիտութիւնը միշտ փափկանկատ չի կրնար ըլլալ, եւ պարագայ մը որ դատարանի բժիշկին նկատառութեան կը յանձնուի, յաճախ տարափոխիկ հիւանդութեան մը չրթունքէ չրթունք փոխանցուելու պարագան է։ Հարբուխը, կոկորդի բորբոքում կամ քրոնիք ուրիշ հիւանդութիւններ չեն միայն այլ մահացու ախտեր ալ որոնք համբոյրի մը միջոցաւ կրնան տեղէ տեղ երթալ։ Ո՛վ որ գիտնալով որ փոխանցիկ հիւանդութիւն մը ունի, ուրիշ մը կը համբուրէ, զոնէ իր վրայ կը ծանրացնէ անզգուշութեան յանցանքը։

Իսկ եթէ հաստատուի որ ուրիշ մը փոխանցելու դիտումով համբոյր մը տուած է եւ հիւանդութեան փոխանցումն ալ տեղի ունեցած է, այն ժամանակ այդ տարարքը կը նկատուի դիտացիին մարմնական վնաս մը հասցնող արարք մը։ Եթէ համբոյրի մը միջոցաւ փոխանցուած հիւանդութեան հետեւանքը մահ ըլլայ, այդ

տեսակ համբոյր մը տուողը կրնայ մինչեւ տասնեւհինգ տարուան բանտարկութեան դատապարտուիլ։

Նոյն իսկ այն տեսակ պարագաներու, եթէ համբոյր մը տարափոխիկ հիւանդութեանց փոխանցող մը չէ, կրնայ հաղուադէպ պարագաներու մէջ, մարմնական վնաս պատճառող բան մը նկատուիլ Ո՛վ որ չափազանց դիւրազրգիռ աղջիկ մը բոլորովին յանկարծական կերպով կը համբուրէ, թերեւս ատով զայն վախէն մատեցնելու վտանգին մէջ կ'իյնայ, ինչ որ իր կարգին կրնայ Ջղային դրութեան խանգարման պատճառ դառնալ։ Իսթէրիք կիները յաճախ կրնան այս տեսակ պարագաներու Խնթարկուիլ։

Արդէն պէտք եղած կերպով պարզուած են սխալ հասկցի մը ուղղուած համբոյրի մը մասին պատժական օրինագրքի տրամադրած հետեւանքները։ Քաղաքային օրինագրքի տրամադրութիւնները այս մասին այնքան չեն չանգրադեր զմեզ։ Այն հետաքրքրաշարժ որոշումը զոր հին հռոմէական կայսր մը, Յուստինիանոս, համբոյրի մասին տուած է, միայն իրաւագէտներու համար կրնայ շահեկանութիւն ունենալ։ Ընտանեկան օրինագրքին մէջ ալ համբոյրի մասին տրամադրութիւններ չկան։

Թէ համբոյր մը պատուաւոր մարդ մը կրնայ տիպողական պարագայի մը տակ նշանուելու եւ ամուսնութեան մղել, ասիկա պայմանագրութեանց օրինագրքին կը պատկանի եւ ոչ թէ քաղաքայինին։

Համբոյրի մասին այս հակիրճ տեսութիւնը կը փակենք շահեկան տեղեկագրութեամբ մը որ կը ներկայացնէ 1834ին Լայբցիկի մէջ տեղի ունեցած համբոյրի մասին դատավարութիւնները։

Հայր մը յանուն իր պատուաւոր աղջկան դատ կը բանար ուսանողի մը դէմ, իր աղջկան արժանապատուութիւնը վիրաւորած ըլլալուն համար։

Ուսանողը կ'առարկէր թէ իր արարքը աղջկան հաւանութեամբը տեղի ունեցած է։ Կը խոստովանէր թէ բողոքարկուին աղջիկը համբուրած էր հանրային պարահանդէսի մը մէջ, բայց կը հերքէր ատոր մէջ վիրաւորիչ նպատակ մը ունեցած ըլլալը։ Ոչ թէ վիրաւորելու նպատակով այլ մաքուր սէրէ մը մղուած համբուրած էր զայն։ եւ այս առթիւ կը չեշտէր սա տասն ընդ ատամն,» որուն հիման վրայ միայն կարելի է զինքը պատժել։ եւ կը յայտարարէր թէ փոխանակ պատժական միջոցներու, պատրաստ էր թողուլ որ աղջիկն ալ զինքը համբուրէր։ Բողոքուողին այս տեսակ պաշտպանութիւնը եթէ իրաւագիտօրէն դատենք իր մէջ կը բովանդակէ անվտահութեան մը՝ հանդէպ դատարանին, ինչպէս նաեւ Նոր վիրաւորանք մը մը հանդէպ աղջկան, որ կ'երեւայ թէ ուսանողին սէրը բանի տեղ չէր դրած։ Սա կէտը սակայն անվիճելի է թէ ոչ միայն երկու կողմերուն այլ նաեւ դատաւորին համար ամէնէն դեղեցիկ եւ ամէնէն գոհացուցիչ լուծումն է խնդրին եթէ համբոյր մը այնպէս պատժուի ինչպէս ուսանողը առաջարկած էր «Ակն ընդ ական եւ ատամն ընդ ատամն» այսպէս, «Համբոյրն ընդ համբոյրին»։ բայց պէտք է գիտնալ որ ասիկա դատաւորին գործը չէ այլ երկու կողմերուն։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Կը հաղորդուի թէ գերմանական Ռայխստակը պիտի բացուի Նոյեմբեր 26ին, բայց չի կարծուիր որ դեկտ. 2էն կամ 3էն առաջ դրաղի մաքսային սակացոյցի օրինագիծով։ Արդէն ժամանակին, դանազան առիթներով ըսինք թէ Դաշնակցային Խորհուրդը կարեւոր փոփոխութիւններ չէ ըրած նոր սակացոյցի օրինագծին մէջ։ Այսօր կը հասկցուի թէ Դաշնակցային Խորհուրդը նոր սակացոյցի մը հաստատելովը, չուզեր որ Գերմանական կայսրութիւնը վտանգէ իր կարգ մը պայմանագրութիւնները ուսար պետութեանց հետ, որոնք այնքան կարեւոր են երկրին մանաւանդ գիւղատնտեսութեան համար։ Մաքսապաշտպան խիստ սկզբունքներով դրութիւն մը ապահովարար մեծ հարուած մը պիտի ըլլար Գերմանիոյ գիւղատնտեսութեան, ուրիշ անմիջական կերպով կախում ունին հարիւր հազարաւոր անձեր, մինչդեռ մաքսային օրինագծին ծնունդ տուող գլխաւոր պատճառը եղած էր ժողովրդին կեանքի պայմաններուն մէջ բարւոքում մը մտցնելու նպատակը։ Ընդհակառակը, իրաւեկ անձնաւորութիւն մը, Գերլինի ամերիկեան ընդհանուր հիւպատոսը իր, կառավարութեան կը գրէ թէ «իւրաքանչիւր անտեսական բարգաւաճում, իւրաքանչիւր նոր կարգադրութիւն օտար պետութեան մը հետ անկարելի պիտի ըլլայ Գերմանիոյ համար եթէ այս վերջնոյն մաքսային սակացոյցը հաստատուի եւ տեւական հանդամանք մը չունենայ։ Ցեսոյ կրնայ ըլլալ որ Գերմանիոյ եւ դրացի պետութիւններու միջեւ տեղի ունենան այն տեսակ մաքսային ճնշումներ եւ բարդութիւններ, որ օտար հրապարակները, որոնցմէ կախում ունի գերմանական արտաքսութիւնը բոլորովին քայքայուին։»

ԼՈՒՐԵՐ

(Վիէննայի թերթերէն, 17 Նոյ.)

ԵՐԵՔԱԿ ԶԻՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ։ —Հռոմէն հեռագիր մը կը յայտնէ թէ երբեակ զինակցութեան վերանորոգման համար տեղի ունեցեալ բանակցութիւնները սկսած են։ Մեծագոյն դժուարութիւնը ոա կէտին մէջ կը կայանայ որ Իտալիա ամէն բան պատրաստ է տալու միայն 1903 մայիսին քաղաքական նիզակակցութեան պայմանագրի տարեդարձէն առաջ՝ որ տարի մը առաջ պէտք է յայտնուի կամ վերանորոգուի, Կեդր. Եւրոպայի պետութեանց հետ առեւտրական պայմանագրութեանց մէջ աւելի նպաստաւոր յօդուածներ ձեռք անցընէ, այն պայմանագրութեանց՝ որոնք կը լրանան 1902 դեկտեմբերին։ Գերմանիա եւ Աւստրիա չեն փափաքիր իրենց կողմէ այսօրինակ յայտարարութիւններ ընելու որոնք իրենց հողագործական կուսակցութիւններուն կողմէ կրնան դժուարութիւններու երթարկուիլ։ Իտալիոյ Ցբրանսացիներուն յարող տարրերը կը փորձեն այս կացութենէն առաւելութիւններ ձեռք անցնել, երբեակ Նիզակցութիւնը ալ աւելի անժողովրդական դարձնելու համար։

ՄՈՄՍԷՆ Գերմանացի նշանաւոր գիտնականը՝ որ պավիէրական թերթի մը մէջ համալսարանական կրթութեան վրայ կարեւոր յօդուած մը հրատարակած է եւ զոր մեր վաղուան թուով կը ներկայացնենք մեր ընթերցողներուն, իր այդ դրութեան իբր ամրողջացուցիչ մաս դրած է նամակ մը, որուն մէջ կը յայտնէ թէ մօտաւորապէս ապագայի մը ակադեմական շրջանակներու մէջ յայտարարու- [illegible] զոյուն պիտի դէմ պիտի խօսի համալսարանական բնութիւն [illegible] կան նկատումներով որոշ ուսուցչապետներու յանձնուելու մասին։ Այս յայտարարութեան ձեւը պիտի ըլլայ Մոմսէնի դրածներուն համաձայն, պատշաճելով անոր դրութիւններուն մէջ պարզուած հիմնական սկզբունքներուն։ Այդ յայտարարութիւնը պիտի ստորագրուի բազմաթիւ համալսարաններու ուսուցչապետներու կողմէ։

Մոմսէնի հրատարակած յօդուածին տակ Միւնիքի համալսարանին եւ արհեստագիտական բարձրագոյն վարժարանի 84 ուսուցչապետներու կողմէ չնորհաւորական դիր մը հասած է, որուն մէջ անոնք կը գովեն Մոմսէնի դերը՝ պաշտպանելու համար այն սկզբունքը՝ որ կը կայանայ մասնաւոր նկատումներ չունենալու մէջ ուսուցչապետներու անուանումներուն առթիւ, եւ որ կրցած է վերմանական համալսարանները աշխարհի առաջին համալսարանները ընել։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ.—Պերլինէ հասած լուրեր կը հաւատան թէ վերջին շաբթուն գերմանական կայսրութիւնը կազմող դանազան պետութիւններու ներկայացուցիչներու միջեւ բանակցութիւններ տեղի ունեցած են Գերմանիոյ արդի եղմական կացութեան վրայ։ Սոյն բանակցութիւնները տակաւին ո եւ է եզրակացութեան չեն յանգած. թէեւ սա համոզումը սկսած է տիրել ամէնուն մէջ թէ մասնաւորաբար պզտիկ պետութիւններու եղմական վիճակը այն տեսակ կերպով մը չէ կարգադրուած, որպէս զի ի վիճակի ըլլան իրենց օժանդակութիւնը ամէն կերպով ցոյց տալու՝ անհրաժեշտ պարագային։ Այս պայմաններուն մէջ հաւանականաբար Դաշնակցային Խորհուրդի մասնաւոր յանձնաժողովի դումարումի միջոցին բոլոր կարելի եղած միջոցները ի գործ պիտի դրուին, որպէս զի կարելի ըլլայ Գայսրութեան պիւտճէի բացը նուազեցնել։

Գերմանիոյ առեւտրական նախարարը մերժած է այն ծրագիրը զոր Պերլինի առեւտրական ընկերակցութեան երիցագոյն անդամները ընդհանուր գումարման մը միջոցին բանաձեւած էին Գերմանիոյ մայրաքաղաքին մէջ նոր բացուելիք առեւտրական սենեակի մը համար։ Նախարարը առարկութիւններ կ'ընէ ամէնէն առաջ ծրագրին 21րդ յօդուածին դէմ որ կ'որոշէ առեւտրական սենեակի խորհուրդին երրորդ մասը, օրէնքներու մէջ փոփոխութիւններ մտցնել կարենալու համար։ Եւ յետոյ 22րդ, յօդուածին՝ որ կը տրամադրէ միայն մէկ երրորդ համեմատութեամբ մասնակցութիւն մը սակարանին կողմէ առեւտրական սենեկի խորհրդին մէջ։ Յայտարարութեամբ մը Պերլինի վաճառականներու ընկերակցութեան երիցագոյն անդամները պիտի հրաւիրուին նոր ընդհանուր նիստ մը գումարելու։ Նախարարին ներկայացուցած առարկութեանց համաձայն իրենց օրէնքներու ծրագրին մէջ փոփոխութիւններ մտցնելու համար։ հակառակ պարագային Նոյն իսկ նախարարութիւնը ձեռք պիտի առնէ առեւտրական սենեկի մը կազմութեան գործը։ Այն յայտարարութիւնը թէ եղմական նախարարութիւնը հակառակած ըլլայ սակարանին՝ ընտրութեանց միջոցին հաւասար իրաւունքներ ունենալուն, ստոյգ չի նկատուիր։

ՊԵՐԼԻՆԻ կէս պաշտօնական թերթը իրազեկ տալիս կը տեղեկանայ թէ այն տարաձայնութիւնը՝ որուն համաձայն Անգլիա ստանձնած ըլլայ Զանզիպարը Գերմանիոյ ձգելու, իբր փոխարինութիւն Տէլակոա Ծոցը ստանալով բոլորովին անհիմն է։

ԱԽՍՏՐԱԼԻԱՑԻՆ կը հեռագրուի թէ Դաշնակցային Խորհուրդը երկրորդ ընթերցանութեամբ զբաղեցաւ օրինագծի այն մասովը որ սահմանափակումներ կ'որոշէ Աւստրալիա գաղթել ուզողներու դէմ։

ՀՌՈՄԻ պաշտօնական թերթը թագաւորական հրովարտակ մը կը հրատարակէ նախարարաց խորհուրդի իրաւասութեանց մասին՝ որով հրովարտակի թուականէն սկսելով նախարարաց խորհուրդը միայն իրաւունք կ'ունենայ եպիսկոպոսներու պաշտօնը տալու։ Գալով արտաքին քաղաքականութեան պատկանող խնդիրներուն՝ արտաքին գործոց նախարարութիւնը պարտաւոր է նախարարապետին հաղորդել այն բոլոր պարագաները որոնք պետութիւնը պարտականութեան մը տակ կը դնեն։ Նմապէս Արքունեաց Նախարարը պիտի անուանուի նախարարական խորհուրդի կողմէ։

ԹԷՀՐԱՆԷՆ Անգլիական թերթերու կը հեռագրուի թէ՝ եթէ անսպասելի պատճառ մը տեղի չունենայ Շահը մտադիր է յառաջիկայ գարնան Եւրոպա այցելել։ Թէհրանէն պիտի մեկնի ապրիլի վերջը եւ իր առողջութեան դարմանման համար [illegible] Ռիվիերէքավիլի Ֆրանսական Ջերմուկները։ [illegible] Շահը այցելէ նաեւ Անգլիա։ Սոյն ճամբորդութեան մասին անհրաժեշտ նիւթական միջոցները կարելի պիտի ըլլայ նախապէս ամէն կերպով հայթայթել։

Հաւանական կը նկատուի սա լուրը թէ Պարսկաստան Ռուսիոյ հետ նոր փոխադարձութիւն մը պիտի կնքէ։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻՆ կը հեռագրուի թէ Ուաշինկթընի անդր. դեսպանը Լորտ Բոնսֆոդ եւ Մ. Նահանգներու արտաքին գործոց նախարար Մր. Հէյ ստորագրեցին կեդր. Ամերիկայի Զրանցքի մասին պատրաստուած անգլիա-ամերիկեան պայմանագրութիւնը։ Ամերիկեան կառավարութեան բոլոր անդամները հաւանութիւն ցոյց կուտան սոյն պայմանագրութեան։ Այս մասին կարգ մը ծերակուտականներու կողմէ ցոյց տրուած ընդդիմութիւնը հետզհետէ կը տկարանայ։

Վենեզուէլայի նախագահը Բասդրօ արտաքոյ կարգի պատուիրակութիւն մը ղրկած է Ուաշինկթըն որ առեւտրական դիջումներ եւ Մ. Նահանգներու հետ փոխադարձութեան սկզբունքին վրայ հիմնուած պայմանագրութեան մը կնքումը կ'առաջարկէ։

—Մ. Նահանգներու ծովային նախարարութիւնը իր տարեկան տեղեկագրին մէջ կը յանձնարարէ երիտասարդ սպաներուն թիւին աւելցուիլը եւ կը շեշտէ ծովային գործոն եւ պահեստի զինուորներուն աւելնալուն անհրաժեշտութիւնը՝ որպէսզի պատերազմ ծագելու պարագային տորմիղին մէջ ծառայելու համար պէտք եղած թուով մարդիկ պատրաստ ըլլան։ Նոյն տեղեկագիրը կը յանձնարարէ նաեւ երեք նոր առաջնակարգ յածանաւերու, երկու զրահապատ յածանաւերու, երեք թնդանօթակիրներու, երեք պողպատեայ զպրոց-մարտանաւերու եւ ուրիշ զանազան փոքր նաւերու չինութիւնը։

ՍՊԱՆԻԱ.—Պարսելոնայի մէջ ասկէ առաջ սարքուած միջադէպը կարգադրուած է։ Համալսարանին տնօրէնը որ հրաժարեցուցուած էր վերատին իր պաշտօնին կոչուած է։ Ընդհակառակը Մատրիտի մէջ այլ կարգ մը միջադէպեր տեղի ունեցած են։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.— Սոպրանիէն երկրորդ ընթերցանութենէ վերջը հակառակ Սթոյլոյի կուսակցութեան, ընդունեց ուղերձին բանաձեւը։ Արտաքին գործոց նախարար Տանէֆ Նոյն գումարման մէջ կը յայտարարէր թէ մոգրուած փոխառութեան մասին կարող չէ յայտնութիւններ ընելու, որովհետեւ բանակցութիւնները տակաւին չեն աւարտած։ Արտաքին գործոց նախարարը կը յայտարարէ նաեւ թէ Պուլկարիա բոլոր օտար պետութեանց ինչպէս նաեւ Սերպիոյ, Ռուսիոյ եւ Ռումանիոյ հետ բարեկամական լաւագոյն յարաբերութեանց մէջ կը դտնուի։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ.—Բրէթորիայէն Լորտ Քիչնէրի մէկ հեռագիրը կը հաղորդէ թէ Գնդապետ Հիբի որ հաստատած էր թէ Պոէրները Շէօնսբրիւիի արեւմտեան կողմը կը խմբուին, նոյեմբեր 13ին Պրէքսբրիւտէն անգլիական զօրաւոր ջոկատ մը ղրկեց այն կողմերը զանոնք ցրուելու համար։ Նոյն ջոկատը պաշարուեցաւ Պոէրներէն եւ ունեցաւ 6 սպաննուած, 16 վիրաւոր եւ բազմաթիւ գերիներ։ Այս վերջինները սակայն քիչ յետոյ ազատ արձակուեցան։ Ասկից վերջն էր որ Հիբի յառաջացաւ իր մարդոցմով եւ Պոէրները ետ մղեց։

Քիչնէրի մէկ նոր հեռագիրը կը հաղորդէ թէ Պինք գնդապետին վերջապահ զօրքերը Հայլպրոնի մօտ յարձակումի կրեցին 400 Պոէրներէ՝ որոնց հրամանատարը կ'ենթադրուի թէ Տէվէթ եղած ըլլայ։ Երկու ժամուան կռիւէ վերջը ետ կը մղուէին Պոէրները, ձգելով ութը սպաննուածներ։ Անգլիացիներու կողմէ սպայ մը եւ զինուոր մը սպաննուած եւ երեք սպաներ եւ ինը զինուորներ վիրաւորուած են։

Անգլիական Կապոյտ Տետրակին մէջ, կեդրոնական բանակեալներու մասին խօսուածներէն կը տեսնուի թէ, անոնց մէջ տեղի ունեցած մահերու թիւին բարձր ըլլալը պէտք է վերագրել հոն դիմող փախստականներու մարմնապէս վերին աստիճանի տկարացած ըլլալուն։ Միւս կողմէ սակայն կը տեսնուի թէ բանակեալները սկիզբները չատ թերի վիճակ մը ունէին, մանաւանդ այն պարագային համար, երբ փոխանցիկ հիւանդութիւն մը ծագէր։ Կարգ մը բանակեալներու մէջ ալ ջուրի անբաւականութիւն կը տիրէր, եւ ուրիշ տեղեր ալ մաքուր չէր ջուրը։ Բաւական երկար ատեն մնդեղէններն ալ պէտք եղած քանակութեամբ չէին տրուր, եւ չատ անգամ ալ կարելի չէր գտնել ուտելիք։ Այս բոլոր թերութիւնները [illegible] մասնակ մը գոյութիւն ունեցած են, կ'ըսուի Կապոյտ Տետրակին մէջ։ Այսօր հիւանդութիւններու տարածումը կը վերագրուի Անգլիոյ կողմէ, փախստականներու առողջական կացութեան եւ ապրելու սովորութիւններուն։

Հոլանտական կառավարութիւնը պատասխանելով պիւտճէի մասին խորհրդարանի տեղեկագրին, կ'ըսէ թէ առ այժմ ինքը կ'ուզէ Հարաւային Ափրիկէի պատերազմին հանդէպ չեղոք մնալու քաղաքականութեան հետեւիլ եւ իր՝ այդ տեսակ քաղաքականութեան մը հետեւիլը միջազգային օրինաց վրայ հիմնելով կը յարէ թէ ոչ մէկը կրնայ պահանջել կառավարութենէն, որպէս զի անիկա Հարաւային Ափրիկէի պատերազմին մէջ։

Բողոքագիրը ստորագրուած է, բայց Պէլճիականէն արտասահմանի բոլոր անդամներուն կողմէ, որոնց մէջ կը գտնուին նաեւ անգլիականները։

Եօհաննէսպուրկէն կը հեռագրուի թէ Տուրպանի, Ռուսէնբորգի եւ Քրոնբէրի հանքերու վարչութիւնները արտօնութիւն ստացան, գործի ձեռնարկելու։ Սոյն աշխատութեանց համար Հիւսիսային Թրանսվալի բնիկներէն գործաւորներ առնելու գործը գոհացուցիչ ընթացք մը ունի։

Բէրթուէնէն կը հեռագրուի թէ Բորդ Էլիզապէթի մէջ ժանտախտի դէպք մը պատահած է։

ՉԻՆԱԿԱՆ կառավարութիւնը, կ'ըսուի թէ, 500,000 բուպլի վճարած է սուսական կառավարութեան, չփոթութեանց միջոցին ռուս դեսպանատան քանդուած եկեղեցիին վերաշինութեան համար, ինչպէս նաեւ արտօնած է Բեքինի մէջ օրթոսոքսներու մեծ վանքի մը կառուցումը։

ՀԻՒՍԻՍԱՑԻՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ԼՈՑՏԻ չոգենաւային ընկերութիւնը սկսաւ իր երթեւեկութիւնները Պրէմընի եւ Արեւմտեան Հնդկաստանի միջեւ։

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ նախկին նախարար Կամպօ մահամերձ է։

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԱՍՏԻՃԱՆ.—Միւթէմայիզի աստիճան տրուեցաւ Սուրիոյ երեւելիներէն չէյխ Պէրպէր իլ Հաղն պէյի, Սանիյէի Բ. աստիճան՝ Պուլկար Սոպրանիյէի անդամ Իսմայիլ պէյի։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Բ. կարգի Մէճիտիյէ համաճարակ հիւանդութեանց մասնագէտ Անգլիացի տօքթ. Պիլի, որ Պոլսոյ մէջ եւրեւան եղած մէկ քանի կասկածելի հիւանդութեանց համար մայրաքաղաքս հրաւիրուած էր։ Բ. կարգի Մէճիտիյէ Տր.Պապաեան փաշայի։Գ.կարգի Մէճիտիյէ Ֆիկատօ լրագրի Թղթակիցներէն Պ. Ա. Լէքսանտր Կասթոնի, Լիւգաթի արծաթ չքագրամ հանքերու մասնագիտական ժողովի Ա. քարտուղար Նաքիզ պէյի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑՈՒՄ

Երէկ իրիկուն մայրաքաղաքիս անգլիական Սբր Նիքոլաս Օ'Գոնոր՝ Կայսր Պալատ հրաւիրուելով հոն ճաշելէն վերջ պատիւ ունեցաւ ոչ-պաշտօնապէս վեհ. Սուլթանին ներկայանալու։

ԺԱՆՏԱՏԵՆԻՒ ՇԻՃՈՒԿԸ.— Մայրաքաղաքիս Կատաղարուժական հիւանդանոցին եւ Մանրէաբանական հաստատութեան տնօրէն տօքթ. Բէմլինկէր տրդէն իսկ ձեռնարկած է պատրաստել տօքթ. Շանդմէսի գտած հակաժանտատենդային շիճուկը։ Իրաւ է թէ այս շիճուկին պատրաստութիւնը ամենափափուկ գործ մը ըլլալով առ նուազն երկու տարիի կարօտ է, բայց տքդ. Բիմլինկէր՝ որ ժանտատենդի մասին երկար ատենէ ի վեր գիտական փորձերով եւ զննութիւններով զբաղելուն այդ հիւանդութեան մասնագէտը եղած է, կարելի եղածին չափ շուտով պիտի կարենայ հասցնել. այնպէս որ, Բարլզի Բաստէօրեան հաստատութենէն անմիջապէս վերջ Պոլիս պիտի մատակարարէ այդ օգտաշատ շիճուկը։ կ'ըսէ Սրամպուլ։

ԹՈՒՐԲԻԼ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.— Հելլենայ Ժորժ թագաւորը իր եւրոպական ճամբորդութենէ Աթէնք վերադառնալուն՝ արտաքին գործոց նախարար Պ. Բոմանոսը իր ներկայութեան ընդունելով՝ Թուրքեւհելլէն առեւտրական պայմանագրին մասին բացատրութիւններ պահանջեր է։ Պ. Բոմանոս հաւաստած է թագաւորին թէ պայմանագիրը քիչ ատենէն պիտի կնքուի՝ երկու կողմերուն ալ նպաստաւոր եղանակով մը։

ՆՈՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.—Սեղանաւոր Պ. Զիմարա ու Խալիտ պէյ՝ 50 տարի պայմանաժամով եւ «Սեղանաւորական, Առեւտրական եւ Արհեստական Ընկերութիւն» անունով մայրաքաղաքիս մէջ նոր ընկերութիւն մը հաստատելու մենաշնորհ խնդրած են։ Ընկերութեան դրամագլուխը առ այժմ երկու հարիւր լիսուն հազար ոսկի պիտի ըլլայ, ի հարկին աւելցնելու պայմանաւ։ Զեռնհաս վարչութիւնը՝ իր հաւանութիւնը տալով այս խնդրագրին, յղած է զայն Բ. Դրան։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ.— Իսլամ փոքր տղայոց յատուկ վարժոցներու վարժապետներ՝ որոնք միեւնոյն ատեն նաեւ թաղին իմամը ըլլալուն՝ մնռել լուալու պաշտօնն ալ ունին, տարափոխիկ հիւանդութիւններէ մեռածներու դիակները լուանալէն վերջ պարտաւոր պիտի ըլլան գիտական ամենավերջին դրութեամբ հականեխուիլ, իրենց վարժոցներու մանուկներն ալ նոյն ախտէն չվարակուելու համար։

ԲԱՐԱՆԹԻՆԱՑԻ ՁՆՁՈՒՄ.— Ռումանական կառավարութիւնը Պոլսոյ արտաքին գործոց դէմ դրած քարանթինան բոլորովին ջնջած է, երէկուընէ սկսեալ։

ԱՆԳԼ. ԴԵՍՊԱՆԻՆ ՄԵԿՆՈՒՄԸ.— Անգլ. դեսպանը եւ Լէյի Օ'Դոնոր այսօր արձակուրդով մայրաքաղաքէս Պերլին կը մեկնին, ուր պիտի մնան մէկ ամսոյ չափ։

ՍԱՄՈՍԻ ՄԷՋ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ.— Վաթիէն մինչեւ Քարլովասի՝ երեսուն երկու քիլոմէթր երկաթուղիի գիծ մը չինելով չանգագործելու մենաշնորհ խնդրուած է քանի մը սարիներէ ի վեր նոյն կղզին բնակող Իտալար Աթանասինձի անուն անձի մը կողմէ։ Այս խնդիրը քննելու համար կղզիին մէջ յատուկ յանձնախումբ մը կազմուած է։

ԿԱՅՍ. ԱՐՏՕՆՈՒԹԻՒՆ.— Սպարապետի դրան հաշուակալութեան գլխաւոր Ադրուլլահ էֆ. արտօնուեցաւ Եգիպտոս երթալով երկու ամսոյ չափ մնալու, հոն ունենալու իր անձնական գործերը կարգադրելու եւ մայրը առնելով Պոլիս վերադառնալու համար։

ՆՈՐ ՀԻՊՈԱՏՈՍ.— Միտիլի մէջ գտնուած Բորթուկալեան հպատակներու գործերը վարելու համար Միշէլ Պինօ անուն անձ մը նոյն կղզիին մէջ հիւպատոս անուանուած է։

ԴԵՍՊԱՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ.— Մայրաքաղաքիս նորընտիր պարսկական դեսպանը դեռ յայտնի չէ թէ Վիեննայէ ե՞րբ պիտի գայ։ Այս մասին դեռ դեսպանատունն ալ լուր չունի։ Դեսպանին եղբայրը՝ Միւֆախամ իւլ Տէօվլէ Ալի Էքպէր Խան՝ որ երկու օր առաջ մայրաքաղաքս հասած էր՝ դեսպանատան Ա. քարտուղար անուանուեր է։

—Ֆրանս. դեսպանատան Բ. թարգման Պ. Լրտուլ Բիրէէն մայրաքաղաքս հասաւ։

—Անգլ. դեսպանատան նոր պահակնաւը Հարիքը երէկ Պոլիս հասնելով՝ Տոլմա-Պաղչէի առջեւ խարսխեց։ Հարիքը ունի երկու պտուտակ 1070 թօնս տարողութիւն։ Մեքենան 3500 ձիու ուժ ունի։ Շոգենաւին երկայնութիւնը 250. լայնութիւնը 20 եւ խորութիւնը 9 ոտք է։

—Ռուս. դեսպանատան նոր պահակնաւը՝ Զաբորոժեցն ալ այսօր մայրաքաղաքս կ'սպասուի։

ՑՈՐՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Մայրաքաղաքիս յոյն լրագիրներէն մին կ'ըսէ թէ Ցունաց նախորդ Պատրիարք Տ. Կոսդանդինոս Ֆէնէրի Պատրիարքարանի մէկ քանի պաշտօնեաներուն դէմ գողութեան դատ պիտի բանայ եղեր։ Պատրիարքը կ'ամբաստանէ այդ պաշտօնեաները թէ՝ իր հրաժարումէն ետեւ՝ Պատրիարքարանէն առնելու մոցած է երկու հարիւր ոսկի արժէքով բաժնեթղթեր պարունակող իր արկղիկը՝ զոր այդ պաշտօնեաները թքուցեր են եղեր։

—Մետրապոլիտներու ժողովը երէկ Ցունաց Պատրիարքարանը ի նիստ գումարեցաւ՝ նախագահութեամբ Ցովակիմ Պատրիարքի։ Ժողովը կարդաց այն երկու գրութիւնները, որոնց մին ղրկած է Էրէյլիի մետրապոլիտն մասին տեղւոյն վրայ քննութիւն կատարելու համար ղրկուած յանձնախումբը եւ միւսն ալ ղրկած է նոյն ինքն մետրապոլիտը։ Այս գրութիւններու ընթերցումէն վերջ որոշեց հրաւանդ ղրկել Ռօտոսթօ ղրկուած երկու մետրապոլիտներուն՝ որ չրջակայ գիւղերը չայցելեն. իսկ եթէ այդ գիւղերու հոգեւոր իշխանութիւնները հարցաքննելու պէտք տեսնեն՝ զանոնք Ռօտոսթօ բերել տան։

ԼԷՆԿԴԻՄՈՒՐԻ ԿՈՂՈՊՏԻՋՆԵՐԸ.— Անցեալ տարի մէջ աւազակներու խումբ մը Սմրղանտի մէջ Լէնկդիմուրի թաղուած թիւրպէն մանելով՝ խիստ թանկագին գերեզմանադարը եւ դեռ քանի մը մեծարժէք առարկաներ գողնալով խոյս տուեր են։

«ԾԱՂԻԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (6)

ՇԱՌԼ ՄԷՌՈՒՎԷԼ

ՈՍԿԻԻ ՏԵՆԴԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԺԱԳ ՖՈՒԺԸՌԷԻ ՈՃԻՐԸ

Բ.

ՍԻՐՈՑ ԽԵՆԴՈՒԹԻՒՆԸ

Ժագ Ֆուժըռէ այս բացատրութիւնները տալէ վերջ, իր փափաքներուն երազներովը մխիթարուելով կը քալէր դէպի դղեակը, ու երջանիկ կը զգար ինքզինքը մտածելով թէ խորտակած էր վերջապէս չղթան որով կ'ուզէին կապել զինքը։

Ա՛լ ոչ ո՛ք կը խառնուէր իրեն։

Բայց ի՞նչ պիտի ընէր արդեօք այդ ինքնագլուխ վիճակին մէջ։

Չէր գիտեր։

Ոչինչ պատրաստած էր զինքը կեանքի այս մեծ կռուին որուն դէմ մաքառիլ ճակատագրուած էր իրեն։

Խեղճուկ տնակի մը, գրեթէ հիւղի մը մէջ մեծցած, յեսոյ քիչ մը ատեն նախնական վարժարան մը յաճախելէ վերջ, բանտարկուած հսկայ հաստատութեան մը մերկ ու պաղ պատերուն մէջ ուր զրեթէ իրը ողորմութիւն ընդունուած եւ պահուած էր, ամբողջ տիեզերքի մէջ ուրիշ բան չէր ճանչնար բայց եթէ Ռէնէ Սէն-Ժան-տիւ Տէղէռ տանող ճամբան։

Բայց այս ճամբան շատ լաւ կը ճանչնար, վասն զի շատ անգամներ ոտքով, առանց բեռի, դրպանը քանի մը փարայով կտրած էր զայն։

Ուրիշ տեղ մը գացած չէր։

Բարիզը, կամ աշխարհի միւս քաղաքները քարտէսին վրայ միայն տեսած էր, անոնց վրայօք պատմութիւններ լսեր էր, բայց հոգ կը սահմանափակուէր իր ամբողջ հմտութիւնը։

Եւ սակայն Բարիզը կը հրապուրէր զայն. Բարիզը՝ այդ տիեզերական մագնիսը։

Կը մտածէր ինքնին, թէ երկաթի կամքով եւ լափող գործունէութեամբ մը կրնար յառաջ նետուիլ եւ թէ անգամ մը որ նետուէր ա՛լ ոչինչ պիտի կրնար կասեցնել իր ընթացքը։

Առաջին եւ ամենաղժուար քայլը առնուած էր արդէն։

Կտրուած անտառի մը մէջ մտնելէն ի վեր ուր ալ առանձին էր բոլորովին, սկսած էր դանդաղեցնել իր քայլերը. անյագօրէն կը ծծէր անտառակին մաքուր օդը եւ կը հասնէր այն կէտը՝ ուսկից վեց տարբեր պողոտաներ կը բացուին եւ որոնցմէ գլխաւորը կը տանի դէպ ի Ֆորժի դղեակը։

Կանգ առաւ յանկարծ ու ձեռքը կուրծքին դրաւ։

Իրմէ չորս-հինգ հարիւր մէջը հեռու, գեղեցիկ ձիու մը վրայ հեծած աղջիկ մը, քառատրոի սուրալով կը հասնէր նեղ փոսի մը եզերքը՝ որ կը բաժնէր անտառին այս մասը յարակից պարտէզէն։

Երիտասարդ աղջիկը պարզ ու սեւ չրջազգեստ մը հագած էր։

Գեղեցիկ դիրքով մը նստած սքանչելի կերպով կը կառավարէր իր ձին։

Կը մտածէր ինքնին, թէ երկաթի կամքով եւ լափող գործունէութեամբ մը կրնար յառաջ նետուիլ եւ թէ անգամ մը որ նետուէր ա՛լ ոչինչ պիտի կրնար կասեցնել իր ընթացքը։

Առաջին եւ ամենաղժուար քայլը առնուած էր արդէն։

Կտրուած անտառի մը մէջ մտնելէն ի վեր ուր ալ առանձին էր բոլորովին, սկսած էր դանդաղեցնել իր քայլերը. անյագօրէն կը ծծէր անտառակին մաքուր օդը եւ կը հասնէր այն կէտը՝ ուսկից վեց տարբեր պողոտաներ կը բացուին եւ որոնցմէ գլխաւորը կը տանի դէպ ի Ֆորժի դղեակը։

Կանգ առաւ յանկարծ ու ձեռքը կուրծքին դրաւ։

Իրմէ չորս-հինգ հարիւր մէջը հեռու, գեղեցիկ ձիու մը վրայ հեծած աղջիկ մը, քառատրոի սուրալով կը հասնէր նեղ փոսի մը եզերքը՝ որ կը բաժնէր անտառին այս մասը յարակից պարտէզէն։

Երիտասարդ աղջիկը պարզ ու սեւ չրջազգեստ մը հագած էր։

Գեղեցիկ դիրքով մը նստած սքանչելի կերպով կը կառավարէր իր ձին։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԿԻԼԻԿԻՈՅ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԱԶԳ. ԿԵԴՐ. ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԸՆՏՐԵԼԻՈՒԹԵՆԷ

ՀՐԱԺԱՐՄԱՆ ՀԱՆԴԷՊ

Կիլիկիոյ կաթողիկոսական ընտրելիներու վեցանուն ցանկը որ Կայս. կառավարութեան կողմէ Նախարարաց Խորհուրդին նկատառութեան յղուած էր, յուսալի է որ Պատրիարքարան հաղորդուի մինչեւ վաղը։ Ս. Պատրիարքը, եթէ մինչեւ վաղը ստանայ, Խառն Ժողովոյ յառաջիկայ նիստին պիտի ներկայացնէ այդ ցանկը, որ ըստ օրինի եռանուն ցանկի մը փոխուելով պիտի վերադարձուի Ատանա՝ Խոսպեան Սահակ Սրբազանի, վերջնական ընտրութեան ձեռնարկուելու համար։

Կը լսենք թէ Ազգ. Կեդր. Վարչութիւնը գոհութեամբ տեղեկացեր է Կայս. Կառավարութեան այն Տնօրինութեան որով կը հաւանէր Օրմանեան Պատրիարքին Կիլիկիոյ կաթողիկոսական ընտրելիութենէ ձեռնպահ մնալուն, փափաքելով որ Ն. Սրբազնութիւնը ըստ առաջնոյն շարունակէ Պոլսոյ Պատրիարքութեան պաշտօնը։

Վարչութիւնը մտադիր է այս մասին երախտագիտութիւն յայտնել յոտս Կայս. Գահոյիցս։ Նաեւ իր խնդակցութիւններն ու շնորհաւորութիւնները Օրմանեան Սրբազանին, Պոլսոյ Պատրիարք մնալու որոշման նկատմամբ։

Նպաստից Ցանձնաժողովոյ երեկուան որոշումներուն մէջ կը զարմանանք որ ո եւ է տնօրինութիւն չի գտնուիր Բաղդէշ Ծ. վարդապետի 162 ոսկիի զեղծումի խնդրին նկատմամբ։ Այս պարագան մեղքիչ մը չափազանց տարօրինակ կը թուի։ Բաղդէշ վարդապետի գործը պէտք էր ամէնէն չուտ կարգադրուէր, եւ միանգամ ընդ միշտ որոշուեր այն տնօրինութիւնը զոր պէտք է ձեռք առնել անոր նկատմամբ։

Ցանձնաժողովը երէկ որոշեց 50 ոսկիի նպաստ մը ղրկել Մուշ, Առաքելոց վանքի որբանոցին՝ որ նիւթական չատ անձուկ պայմաններու մէջ կը գտնուի, եւ որուն մէջ պատսպարուող տղաքը մերկ ու անօթի մնացած են եղեր, ինչպէս կը տեղեկացրէ Մշոյ նորընտիր տեղապահ Խոսրով վարդապետ։ Որբանոցին այդ վիճակը կը աւելորդ է ըսել թէ Բաղդէշ վարդապետի զեղծումներուն պարզ արդիւնքն է։ Այն 162 ոսկիի դումարին մէջ զոր Բաղդէշ վարդապետ նպաստի նպատակին չէ գործածած, անշուշտ այդ որբանոցին յատկացուած դրամ ալ կը գտնուէր։

Ցանձնաժողովը որոշեց նաեւ որ Վանայ Վարագայ որբանոցին դադարեալ տեսուչն ու դասատուները չվերահաստատուին իրենց պաշտօններուն մէջ։

×

Կարնոյ աղետալի երկրաշարժէն արկածեալներուն ի նպաստ Պատրիարքարանի կողմէ կազմուած յանձնախումբին կատարած հանգանակութիւնը մինչեւ երէկ իրիկուն հասած էր 1200 ոսկիի։

Հայ-Հռոմէականաց Պատրիարքարանն ալ իր կողմէ հանգանակութեան մը սկսած է նոյն երկրաշարժէն արկածեալ Հայ-Հռոմէականներուն համար։ Կ'ըսուի թէ մինչեւ այսօր բաւական կարեւոր գումար մը հաւաքուած է։

×

Կրօնական Ժողովը իր երէկուան նիստին մէջ նորէն որոշեց առաջնորդական ընտրելեաց ցանկ մը ղրկել Քղի. ցանկին վրայ տեղ բռնած են Գալէմքեարեան Դնէլ, Իբրանոսեան Դէորդ և Տէր Կարապետեան Կարապետ վարդապետներու անունները։ Տեսնենք այս անգամ ալ ջուրը պիտի խլնա՞յ ղրկուած ցանկը, եւ կամ անոր վրայէն կատարուած ընտրութիւնը, ինչպէս եղած է մինչեւ հիմայ։

Կրօնական Ժողովը առաջնորդական ընտրելիներու եռանուն ցանկ մըն ալ ղրկեց Բալու, որուն Տեղապահը, Նիկողոս վարդապետ, ինքնաբերաբար եւ առանց հրամանի Մարղուան մեկնած էր։ Այդ ցանկին վրայ կը գտնուին Եղիշէ Դալքաեան, Աղան եւ Վահրիհ (!) վարդապետներու անունները։ Իսկ Նիկողոս վարդապետի համար Ժողովը որոշեց այսուհետեւ ո եւ է վարչական պաշտօն չյանձնել իրեն։

×

Ռօտոսթոցիք շատ գոհ կ'երեւան իրենց նորընտիր առաջնորդ Ասլանեան Տ. Ներսէս եպիսկոպոսէն, որ արդէն հմտակրթի ու մաքուր եկեղեցականի համբաւ մը շահած է։ Ասլանեան Սրբազան թեմական այցելութեանց եւած ըլլալով, այս պահուս կը գտնուի Տարտանէլ, ուրկէ չաբաթէ մը կրկին Ռօտոսթօ պիտի վերադառնայ, ճամբուն վրայ գտնուող բոլոր համայնքներուն ալ այցելելով։

×

Մշոյ Ս. Կարապետ վանքի միաբանութեան Տնօրէն խորհուրդը միաբանութենէն երեք սարկաւագներու վարդապետական աստիճան տրուելու պատճառութիւն խնդրած ըլլալով, Կրօն. Ժողովը որոշեց յանձնարարել Եդեսիոյ Տ. Խորէն եպիսկոպոսին, կատարել նոյն ձեռնադրութիւնները։

×

Բաղէշի մեր թղթակցէն ստացած ենք նամակ մը որ չատ աղուոր գոյներով չի՛ նկարագրեր տեղւոյն վանքերուն մատակարարութեան եղանակը։ «Անդրակարբրի Ս. Աստուածածին» վանքէն գատ կը գրէ մեր թղթակիցը,—ուր չորս տարիէ ի վեր որբանոց մը հաստատուած է, միւս երեք վանքերը խաղալիք դարձած են առաջնորդարանի հետ յարաբերութիւն ունեցող կարգ մը ազդայնոց քմահաճոյքներուն։ Արդի Տեղապահը բացարձակապէս անկարող է կանոնաւորելու այդ վանքերը, որոնց միացեալ հասոյթներով կարելի պիտի ըլլար 15—20 անոք տղաք խնամել թէ՛ նիւթապէս եւ թէ բարոյապէս։ Վանքերու այդ յոռի մատակարարութեան նկատմամբ քանիցս հոսկէ բողոքներ ուղղուեցան Պատրիարքարանի, եւ կեդր. Վարչութիւնն ալ չատ անգամներ ազգու հրահանգներ ղրկեց մեր տեղապահին։ Եւ սակայն, այդ հրահանգները ո՛չ մէկ ազդեցութիւն կրցան ընել Տեղապահին վրայ, որ իր գործը առաջ կը տանի իր գիտցած եւ ըմբռնած կերպով։» Մեր թղթակիցը յոյս կը յայտնէ թէ շնորհքով տեղապահ մը պիտի կրնայ դիւրաւ առաջքը առնել վանքերու այդ յոռի մատակարարութեան, ինչպէս նաեւ Առաջնորդարանի մէջ գործուող կարգ մը անկարգութիւններու։

Բաղէշի արդի տեղապահը կառուցանապատի միաբաններէն մէկն է, Պետրոս վարդապետ Շահինեան՝ որ այդ պաշտօնը կը վարէ Վիճակին Նախորդ Առաջնորդ Զիլինկիրեան վարդապետի մեկնումէն ի վեր։ Ինչպէս կը տեսնուի մեր թղթակցին գրածէն, Շահինեան վարդապետ չատ անկարող է այդ տեսակ պաշտօնի մը։ Այդ անկարողութեան հանդէպ է որ Բաղէշի Գաւառ. Ժողովը,—ինքնին մեծամասնութենէ զուրկ,—այս վերջերս երուսաղէմի միաբան եւ այժմ Պոլիս գտնուող Վահան վարդապետ Ցակոբեանը իրենց տեղապահ ընտրած էր։ Ինչպէս կը յիշուի, Խառն Ժողովը իր վերջին նիստին մէջ չհաստատեց այդ ընտրութիւնը, տեղապահի ընտրութեան անձնունաս նկատելով տեղւոյն Գաւառ. վարչութիւնը, եւ յանձնարարեց որ Առաջնորդ մը ընտրեն իրենց։ Պատրիարքարանը արդէն իսկ առաջնորդական ընտրելիներու եռանուն ցանկ մը ղրկած ըլլալով, յուսալի է որ մօտ օրէն Բաղէշի Գաւառ. Ժողովը յարմար ընտրութիւն մը կատարէ։

×

Տիարպէքիրի նախորդ տեղապահ Տ. Եղեկիէլ վարդապետ, Նպաստից Ցանձնաժողովոյ երէկուան նիստին ներկայացուց Տիարպէքիրի որբանոց-արհեստանոցին կողմէ պատրաստուած գեղեցիկ գորգ մը։

×

Երէկ, Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյն մէջ կատարուեցաւ վաղամեռիկ Օր. Վարդուհի Մ. Նաթանեանի յուղարկաւորութիւնը, նախագահութեամբ Բերայի քարոզիչ Տ. Հմայեակ Սրբազանի։ Արարողութեան մասնակցեցան Եղեկիէլ վարդապետ եւ Բերայի ու Ղալաթիոյ քահանայքը։ Ներկայ էին զանազան կարգի ծանօթ ազգայիններ, որոնք իրենց ցաւակցութիւնները յայտնեցին Մարկոս էֆ. Նաթանեանի, իր դեռատի աղջկան այս տխուր մահուան առթիւ։

Տէր եւ Տիկին Մ. Նաթանեան, Եղբարք Նաթանեան, Կ. եւ Խ. Մանդակունեան, Մ. եւ Վ. Մելիքեան գերդաստանները պարտք կը համարին իրենց խորին շնորհակալութիւնը յայտնել ամէն անոնց որ ներկայ գտնուելով ողբացեալ ՕՐ. ՎԱՐԴՈՒՀԻ Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան, բարեհաճեցան իրենց ցաւակցութիւնը յայտնել այդ տխուր առթիւ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԴԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 19 Նոյ.—Լորէնցօ-Մարքուէզէն կը հեռագրեն թէ Բորթուկէզ կառավարութիւնը խիստ միլոցներ ձեռք առած է, որպէս զի Պոէրները չկրնան մաքսանենգութեամբ զէնք կամ ռազմամթերք փախցնել։ Զօր. Տէվէթ իր զօրախումբը վերակազմեր է։ Հիմայ 6000 զօրք ունի եղեր։

ԲԱՐԻԶ.— Նախագահ Քրիւկէր հեռագիր մը ստացաւ Զօր. Պոթայէ, որ կը ծանուցանէ թէ Պոէրները գրաւեր են անգլ. հեծելազօրքերու մթերանոցը։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 19 Նոյ.—Անգլ. խորհրդարանը պիտի գումարուի յառաջիկայ 1902 յունուար 15ին։

ՎԻԵՆՆԱ.—Կը ծանուցանեն թէ Վիլհելմ կայսրը յառաջիկայ գարնան պիտի այցելէ Ֆրանց-Եղէֆ կայսեր։

ԲԱՐԻԶ.—Նոր փոխառութեան ծրագրին վիճաբանութիւնը այսօր չարունակուեցաւ Խորհրդարանին մէջ Նախարարապետն ու երմտական նախարարը դիմացան պիւտճէի յանձնաժողովին եղրակացութեանց։ Պ. Վալտէք Ռուսսոյ պահանջեց որ կառավարութեան ծրագիրը քուէարկուի։ Վիճաբանութիւնը վաղը պիտի չարունակուի։

ՔՈՊԵՆՀԱԳ.—Ցառաջիկայ 1905 տարուան համար, հիւսիսային մեծ Արուեստահանդէս մը կը ծրագրուի, գեղարուեստական եւ ճարտարարուեստական արտադրութեանց յատուկ։

ՆԻԻ-ԵՕՐՔ.—Հարիզպրիի եւ Պալթիմօրի միջեւ երթեւեկող Հիւս. Կեդր. երկաթուղիի ընկերութեան կառախումբերէն մէկը աւազակներու կողմէ յարձակման մը ենթարկուեցաւ։ Այդ կառախումբը մեծ քանակութեամբ դրամ կը փոխադրէր։

ՊԵՐԼԻՆ.—Գերմանիոյ Գաղթական Խորհուրդը իր նիստերը պիտի սկսի գումարել ամսոյս 21ին (վաղը)։

—Շառլոթ դպրոց-մարտանաւը, որուն մէջ մէջ կը գտնուի Ատալպերթ իշխան, Սիրակուսա հասած է։

Կարդացէք Մ. [illegible] Հրեսի ապրը։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ. 6 Նոյ.			
Օսմ. Բան. Պանկ Դ. Օ.Ա.	26	10	1/2
Ամէնէն բարձր գին »	26	12	—
» վար գին »	26	06	—
Ակիվրէ »	—	—	—
Բուլգարի երկաթգ. Ֆր.	101	—	—
Ամէնէն բարձր գին »	100	20	—
» վար գին »	100	12	1/2
Թրանսվալ »	74	—	—
Ամէնէն բարձր գին »	74	—	—
—			
8 օրուան Քոնսոլիտ	250	—	—
8 » Երկաթուղի	2	—	—
ԲԱՅՈՒՄ. 7 Նոյ.			
Օսմ. Բան. Պանկ Դ. Օ.Ա.	26	08	1/2
» Ժամ 5ին «	26	8	—
Բուլգ. երկաթուղի Ֆր.	100	87	1/2
» » Ժամ 5ին »	100	75	—
—			
Թասագ Թիւրք Ռէյժի	12	75	—
Սէկսարէթ, Սէռի A	0	89	—
» » B	0	48	—
Պանգ տը Մէթէլին	8	35	—
Ագսիոն տէ Թրամուէյ	5	60	—
Ժուխանոս	1	40	—
Սօսիէթէ տ'Ասիւրանս	3	72	1/2
Գրէֆի ժէնէրալ	0	10	—
Սօս. Օթ. տը Ֆիլ է տէ Ֆ	1	20	—
Ագսիոն Գոմմէրսիալ	0	8	3
Թասագաս Գարբարէյշն	0	2	—
Անդիրբրրիզ Ժէնէրալ	0	2	—
5% Հէկլէնկ 1888	196	—	—
Պանգ Նասիոն. Յուն.	405	—	—
Լօրիւմ	51	—	—
Թրանսվալ	74	—	—
Պոլսոյ Քարափի Ընկ.	455	—	—
Տէրբօղի Ջրի Ընկ.	247	—	—
Թրամվէյի Ընկ.	450	—	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Լիւիբ.	264	—	—
Անատոլու Երկաթ.	9	27	—
—			
ՓՈԽԱՆԱԿԱԿԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	109	1/8	—
» » » չէք	110	—	—
Բարիզ » »	23	—	—
» » » չէք	22	87	1/2
Պերլին անատկու չէք	18	56	—
Օտեսա Թուղթ	8	57	—
—			

ԴՐԱՄՆ. ԸՆԹԱՑՔԸ			
Անգլ. Ոսկի	110	07	—
20 Ֆրանգնոց	87	23	—
20 մարքնոց	107	10	—
Բօլ Լիմբերիալ	90	20	—
Քրիմկց	51	08	—
Մէճիտիէ արծաթ	108	02	—
Մէճիտիէ քառորդ	107	10	—
Մէճիտիէ մնացուք	103	—	—
Մէթալիք	100	—	—
Պեշլիք	103	10	—
Բուլգի արծաթ	68	20	—
Շիլին	108	20	—
Ֆր. արծթ. ֆրնս.	87	10	—
» » իտալկն.	77	—	—
» » ռուսկն.	85	30	—
Ռէյշիս	10	—	—
Բուլգի թղթադրամ	8	59	61
Ֆլորին »	9	06	—
Մարք »	107	20	—
Տրախմի »	37	90	—
Անգլ. ոսկի »	110	—	—
Ֆրանս. » »	87	20	—
Ռուսկն. » »	86	30	—
Պուլկ. » »	86	30	—
Իտալ. » »	82	20	—

Մինակ էր։

Ան է, մտածեց Ժագ այն ատեն, մինչ արեան հոսանք մը եկաւ լեցնել իր գլուխը։

Աղջիկը փոսին առջեւ հասաւ, մտրակը վերցուց եւ ձին ոտում մը ընելով մտաւ մօտի անցքերէն միոյն մէջ ուր անհերեւութացաւ իր յանդուգն հեծեւային հետ։

Ժագ Ֆուժըռէ պիտի ուզէր հետեւիլ անոր, հասնիլ ու խօսիլ իրեն հետ։

Բայց հեռու էր արդէն։

Վերջանալու մօտ եղող արձակուրդներու միջոցին հարիւր անգամ չանցեր էր զայն առանձին գտնել։

Իր միակ, իր ամէնէն վառ փափաքն էր այդ, բայց ամէն անգամ որ բազկը իրարու քով կը նետէր զանոնք, երբ, օրինակի համար Օր. տ'Արվիլ իր մահամերձ մայրը տեսնել կուգար իրենց խրճիթին մէջ, ամբողջ քաջութիւնը կը փարատէր, կերթար։

Անոր անուշ աչքերուն մէկ նայուածքը կը դողցնէր զայն։

Այդ աղջիկը զոր կրնար փչրել իր երկաթի ձեռքերուն մէջ, սոսկ իր ներկայութեամբը տերեւի մը նման կը դողդղացնէր զայն։

Այսուհանդերձ ամէն օր անոր ետեւէն էր այնքան յամառ եռանդով մը որքան վստահ էր թէ պիտի խոյս տայ ան եւ թէ քիչ ատենէն ալ պիտի չտեսնէր զնաւ։

Ստիպուած էր երթալ հեռուները, ապրելու, կուրծք տալու համար բոլոր այն արգելքներուն որոնք կը բաժնէին զինքը երջանկութենէն, գտնելու համար յաջողութեան տարբեր միջոց մը քան այն զոր գտած ըլլալուն վրայ պարծենցած էր, եւ որուն մասին իր յանդգնութիւնը բաւական զօրաւոր չէր եղած։

Կը չարունակէր զանգաղօրէն քալել մտածելով անոր որ անցաւ իր քովէն եւ որ թերեւս չնչմարեց անգամ զինքը։

Անոնք ի՞նչ պիտի ընէին ապագային։

Ան ալ, Օր. տ'Արվիլը, չպիտի՞ դառնար արդեօք Բարիզ, ուր փայլիլ կոչուած էր, փոխանակ փակուած մնալու այս ծածկուած տեղերուն մէջ ուր սեւ ճակատագիրը կապած էր զայն։

(Շարունակելի)

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐՔ

Մէրթէլպանի փողոց, 17, ձէտիա խան, 3.

Տ. ԱՇ ԵՒ ՈՐԴԻՔ ՄԵԼԻՔՍԵԹԵԱՆՑ

Սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուին ատամնաբուժական աշխատանոցի համար հարկ եղած բոլոր գործիքները, ինչպէս նաեւ քաուչու, սիման, ամալկամ, Բարիզի գամ, եւն։

ԿԱՆԽԻԿ ՎԱՃԱՐՈՒՄՈՎ

Թուրքիոյ ամէն կողմերը կը ղրկուին ոյն ապրանքները

2—10-100

Grand Concert du Café de Commerce

Բերա, Մեծ փողոց, կայսրա Սերայի դիմաց, թիւ 266.

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԶԱՆԱԶԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐ

Ա. ՄԷՆ ԻՐԻԿՈՒՆ

ՀԱՅԱՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ՄՆԱՑՈՒՆ ԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ

ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ 12 ԱՆՁԵՐՈՎ

Գեղավարժ առազնորդութեամբ

ՊԱՐՈՆ ԹԷՕՏՈՐ Վ. ՈՐԱԲԷԱՅԻ

2—11-100

Պոլսոյ ինչպէս նաեւ բոլոր գաւառներու համար, ԸՆՏԻՐ, ՀՈՏԱՒԷՏ ԵՒ ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ԹԷՅԻ միակ կեդրոնն է Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ Յ. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ վաճառատունը Պոլիս, Պաճճի Գաբու, Ճէլալ Պէյ խանի տակ, 10

MARQUE DEPOSÉE

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ Յ. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

թէյի վաճառատունը մեծամբանակ եւ փոքրաբանակ վաճառմանց համար. . . . .

ԱՄԷՆԷՆ ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐԸ ՈՒՆԻ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ Վաճառատան մարգպին

ԱՆՆԱՆ ԶՈՎ ՕԴԵՐՈՒՆ ՀԱՃԵԼԻ ՏԱՔՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԿՈՒՏԱՅ

ԹԷՅԻ ԳՈՐԾԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱՐԲՈՒԽ ՈՒՆԵՑՈՂՆԵՐՈՒՆ ԿՕԳՆԷ

ԹԷՅԻ ԳՈՐԾԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՉՄԵՌՈՒԱՆ ՅՈՒՐՏ ՕՐԵՐՈՒՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԲԱՆՆ Է

ԹԷՅԻ ԳՈՐԾԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ամէն տարիքի, ամէն սեռի, ամէն դասակարգի

ԱՄԷՆԷՆ ԱՌՈՂՋԱՐԱՐ ԲԱՆՆ Է

ԹԷՅԻ ԳՈՐԾԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

3 15-100

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ՍՕՖԻԱ

ՊԱԼԳԱՆ

Դրամագլուխ, Պուլեատ եւ երաշխաւորութեան կումար

ՖՐԱՆՔ 7·500·000

Դրամատուն Ընկերութեան Թուրքիա. ԴՐԼՅԻ ԼԻՕՆԷ

«Ապահովագրութիւն ընդդէմ

ՀՐԴԵՀԻ, ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԾՈՎԱՅԻՆ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ

Խիստ չափաւոր գիներով բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

ՊԱՏՈՒԱԿՈՒՄ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ

Դիմումներուն մէջ գործակալներ կը փնտրուին

Ք. Դ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ ԹԻՒՐԻՆՑ

Մէրթէրեանի փողոց. Ճէտիա խան.

Տ. ՕՐԴԻՆ. Ղալաթիա.

9—7

Մ. ԹԻՖԼԻԶԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲԱԿՆ. ԵՒ ԱԿՆԱԲԱԿՆ. ԴՈՐԵՒԻՔՆԵՐՈՒ

Գալաթիա. Վոյվոտա փողոց Թիւ 98

Վաճառատանս մէջ ամէն տեսակ ակնաբուժական եւ վիրաբուժական գործիքներ կը վաճառուին ՄԵԾԱՔՆԱԿ եւ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ։ Կակուղ եւ կարծր լաստիկէ (քաուչուկ) առարկաներ, ատուկի կապիչներ (զասրգ պաղը), տեսակ տեսակ գրեիներ (շիրինկա), եղիքտրական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հեռագիտակներ, խոշորացոյցներ, մանրադէսներ (միքրոսգօբ), փոքր եւ մեծ մանրադէսի ապակիներ, նորատեսակ ոսկի եւ այլն ակնոցներ կը գտնուին վաճառատանս մէջ։ Գիները չատ ժամն։ Ցանախորդք չատ գոհ պիտի մնան։ 5—12

ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱՒՈՐ

ՊՈՒՏԱՔԵԱՆ

ՄԹԵՐԱՆՈՑԸ ԴԻՄԵՑԷՔ

Գալաթիա, Թիւնէլի դիմաց, 25

ուր պիտի գտնէք ամէն տեսակ ոսկեզօծ եւ զարգարուն սիներ, ամերիկ. եւ ֆրանս. պատի թուղթեր, վարագոյրի թիւլեր, եւն։

9—60

ՏՐՔ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

եանցի գարէջրատան վրայի յարկը (ճիղդ Զըրուքճեանց դէմն)

Ամենասաստիկ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնեն. ցաւով գլխել եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամողութիւն, եւ ուղղա արտասանութիւն կրաշխաւորեալ։

Թմրեցուցիչ դեղերու եւ ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Զմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

Ց. Դ. վերջ մը տալու համար ցանախորդաց դանդատներուն, հրապարակաւ կ'ազդարարենք թէ ՄԵՆՔ Պոլսոյ կողմը մատնաճիւղ ՉՈՒՆԻՆՔ։

3—10-100

ԴԵՂԱՐԱՆ ՍՈՒԼԹԱՆԻԷ

ԿԷՏԻԿ-ԲԱՇԵ-ՊԱՇԻ ԹԻՒ 5

Սուլթանիէ դեղարանին տէր Լեւոն էֆ Կէսմիշեան կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ, դեղարանը, նախնուծուած նորանոր բարենորոգումներէ զատ, եւրոպայի առաջնակարգ գործարաններէն բերել տուած թարմ եւ ընտրելագոյն դեղերէն ճոխ մթերքով մը, մասնաւորաբար դեղերէն բասթէոռեան չրուքեամբ ամրացման (stérilisation), եւ զտման յատուկ զանազան գործիքներով օժտած է։ Նաեւ Նորվեկիայէն, այս տարի եւս ընտիրմօտիւ ձկան իւղ բերել տուած է։ Դեղագրերու նիւանկան նորագոյն պահանջմանց համաձայն պատրաստուելիք խնամքն ալ Կայսրաձչական վարժարանէն առաջնակարգ չրջանաւարտի մը յանձնած եւ իր յանձորդներուն դիւրութեան համար ալ գիշերային ապաս հաստատած է։

Տքթ. Վարդապարեան էֆ. երեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերը կէս օրին դեղարանը զանուելով իրեն դիմողները կը դարմանէ։ Կարօտեալները ձրի։ 9—30

ՇԱՊԻԿ

Գլխաւոր յաղագրատ ՅԱՂԱՐԱՆԱՏՈՒ Ղեկուցիչ յաղագրեալ Ամենայն Հայոց Պատրիարքարանի Ազգային Ժողովոյ Ընտրեալ յաղագրատանէ Ազգային Հիւանդանոցի Յաղագրեալ Ազգային Հիւանդանոցի Յաղագրեալ Ոգեկոչեալ Ազգային Ուսումնարանի

Մ. ՏԷՐ-ԴԱՒԻԹԵԱՆ

Գարդուզարդի Մեծ Վաճառատուն եւ Շապիկի Գործարան

Գալաթիա, Վոյվոտա փողոց, Թիւ 84

ՄԱՆՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

Պատրաստութիւն ամէն տեսակ ՇԵՐՄԱԿԵՂԷՆՆԵՐՈՒ

ԱՄԷՆ ԱՆՈՆԱՄԵԱԼ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՐՄԱՆԵՐՈՒ ԱԹԹՈՒ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐԱԼԻ ՇԵՐՄԱԿԵՂԷՆՆԵՐՈՒ.

ԿՎԵՇՈՒՆ

4—25-100

ԻԲՐԻՐՈՍ

Սրճարան եւ Գարէջրատուն

Բերա, Մեծ Փողոց, Օտեոնի դէմ.

Լաւագոյն սպասարկութիւն

Հոմեղ աղանդերներ

ԹԱՔԻՐԴԱՅ

ՀԱՃԻ ՍԱՌՈՒՍ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՇԱՔԱՐԵՂԷՆՆԵՐՈՒ

Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 136.

ՄԱՆԱՃԻՒՂԵՐ

Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 54.

Գալաթիա, Թոքմաքչի ճամբուն, թիւ 101.

Հարսանիքներու եւ երեկոյթներու համար դեղեցիկ սպասներ, ինչպէս նաեւ կանոնաւոր սպասարկութիւն։

3—18-100

ՌՕԼ ԶՐԱՔ

ՆԿԱՐԻՉ

Կայսրա, Տէմիր խան, թիւ 26

Dr. P. HADJICHRISTO

ՏՈՔԹ. Բ. ՀԱՃԻԽՐԻՍԹՈ

Մասնագէտ կուրծքի, կանանց եւ տղայոց հիւանդութիւններու։

Բուժում տղայոց մեջքի բուլութեան։

ՏՔ. ՀԱՃԻԽՐԻՍԹՈ հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր իր քնակարանը, Թարլա Պաշի փողոց, թիւ 29, կէս օրէ մինչեւ 3 (Ք. Ե.)։

Կը զտնուի նաեւ Ֆելբիսկէյ Ռիկայի դեղարանը, Բ., Դ., եւ Ուրբաթ օրերը 3-4 (Ք. Ե.)։ 3—7-12

29, Pera, Rue Tarla-Bachi, 29

6—12

ԱՐՏԱՔՍԵԵՑԷ'Ք

Հայ լեզուի ուսուցիչ չէ՛ այն, որ տեսած չէ գեղ. ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ պատկերներով սորվեցնող ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ Ա. Բ. Գ. մասերը։

Գին Ա. 50 փր. Բ. 100 փր. Դ. 4 ղր։

Վ.Զ. ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

Կայսրա, Քարաքէօյ Եէնի Խանի տակ, Ն.4 Ալէքսիատի խանի դիմաց

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ամէն տեսակ ընտիր կերպասներու վերջին նորաձեւութեանց համաձայն

ՄԹԵՐԱՆՈՑ

Միայն Ֆրանսա'ան եւ Անգլիական ապրանքներու։ 2—8-15

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԶԱՏՈՒՆ

Տ. ԹՕՋԷՑ

Բերա, Մեծ փողոց, Պօնմարշէի մօտ, 360

ՎԵՑ ՀԱՏ ԳԱՊԻՆԷ ՊԱՏԿԵՐ

20 ՂՐՈՒՇԻ

Ամպոտ կամ անձրեւոտ օդերը բնաւ պատկերներուն մարդուրեան չեն վնասեր։

Անյաջող ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ եան՝ ընդունուին

3—15-15

Արտօնատէր Ա. ՍԱՂԱՆԵԱՆ
Տպագրութիւն Սագաեան Տպարան։

«ԾԱՂԻԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (28)

ԼՈՒԻ ՆՈՒԱՌ

ԵՐԿՈՒ ՀԱԿԱՌԱԿՈՐԴՆԵՐԸ

Դրան առջեւ հասնելուն՝ հոն սպասող պահակ զինուորը հարցուց Լէվլի ինչ ուզելը։

—Կը փափաքիմ հրամանատարին քարտուղարին հետ խօսիլ, ըսաւ Լէվլի։

—Անկարելի է, ըսաւ պահակը։ Դեռ նոր լուսցաւ, մարքիզը չի կրնար քեզ ընդունիլ, կը քնանայ։

—Աւազակներուն վրայօք լուրեր կը բերեմ, ըսաւ։

Պահակը կը վարանէր։

—Ապահով եղիր որ, ըսաւ Լէվլի, մարքիզը ինձ զոհ պիտի մնայ։

Պահակը համոզուեցաւ։

Օպինեի հաղիւ հինգ վայրկեանէ ի վեր եկած, դեռ նոր աչքերը գոցած էր։ Կը յուսար քանի մը ժամ քնանալով երթալ միանալ զօրագունդին. բայց որովհետեւ անխոնջ մարդ մըն էր, ելաւ կայնեցաւ։

Բե՛ր տա Հրեան, ըսաւ պահակին։

Լէվլի ներս մտաւ եւ խորին խոնարհութեամբ մը բարեւեց Օպինեին։

Օպինեի՝ ակնարկը Լէվլի վրայ սեւեռելով, հարցուց։

—Ինչո՞ւ համար եկար, դուն ոմ ես, բայց խօսէ։

Եւ զանգակը զարկաւ։

Պահակը ներս մտաւ։

Իմ պահակս թող ներս դայ, հրամայեց։

Լէվլի քիթը բերանը ծռմրկեց։

Պահակ ըսուածը ոչ այլ ինչ է եթէ ոչ այն կէս-զինուոր կէս-քաղաքացի պաշտօնեան որ պաշտօն ունի գաւազանի պատուական հարուածներ տալու։

Լէվլի, բոլորովին իր հաշիւներուն մէջ սխալած, հասկցաւ որ այն տեսակ մարդու մը հետ էր գործը՝ որ դիւրաւ խաբուելու երեւոյթը չունէր. ուստի որոշեց ամուր կենալ։

—Պ. քարտուղար, ըսաւ, եկայ քեզ իմացնել որ աւազակներու համբաւաւոր պետը Նըմուրի չրջականները կը թափառի, այս գիշեր տեսայ զինքը։

Եւ կերած ծեծին հետքերը ցուցնելով, ողորմուկ դէմքով մը ըսաւ։

—Այս գիշեր զիս ծեծեց։

—Անուանդ չըսի՛ր, կրկնեց Օպինեի։

—Անունս Լէվլի է։

Օպինեի նշմար մը ըրաւ պահակին, որ դեռ նոր ներս մտած էր։ Պահակը խկոյն գնաց մնկուեցաւ Լէվլիի ետին՝ որ վախէն կը դողդողար։

Օպինեի արդէն սկսած էր թղթատել ծանօթութիւններու փոքրիկ տետրակ մը, զոր բնաւ քովէն չէր հեռացներ։

Այս ծանօթութեանց տետրակը՝ մանրադիտական տառերով գրուած խել մը տեղեկութիւններ կը պարունակէր այն տեսակ անձանց վրայ, որոնց մաքէն անդամ չէր անցներ հսկողութեան տակ դրուելնին։

Օպինեի Լէվլի վրայ գրուած ընդարձակ ծանօթութիւնով լեցուած ամբողջ էջ մը գտնելէն վերջ, խնդալով ըսաւ Լէվլիի։

—Դուն գողնաթաքոյց ես, հայր Լէվլի։

Հրեան դանդաղեց։

—Տէր իմ, կ'ապահովեմ զձեզ որ խաբուեր էք։

—Առաջին սխալմունք։

Եւ կապարիայով նշան մը գծեց տապրեալ թուղթի մը վրայ՝ որ հետեւեալ վերտառութիւնը կը կրէր.

«Նըմուրի տեղական դիւանատուն.

«Ցարմար.

«Գաւազանի հարուած.

«Բանտ.

«Ցցարգելութիւն.

«Ստորերկրեայ նկուղ.»

Հայր Լէվլի նշմարեց որ «գաւազանի հարուածի» սիւնակներուն առջեւ. Օպինեի մատիտով նշան մը ըրած էր։

Հասկցա՛ւ։

—Ժամանակաւ վաշխառութիւն եւ գողնաթաքոյցութիւն ըրած եմ, ճիշդ է թէեւ, բայց այժմ այդ գարշելի բաներէն հեռացած եմ։

—Երկրորդ սխալմունք, չողոքորթութեամբ հանդերձ։

Եւ երկու մատիտի նշաններ եւս գծեց, ի մեծ յուսահատութիւն Լէվլիի։

—Քանի մը օր առաջ, ըսաւ, աղդարարութիւն մը ընդունեցիր։ Գիշերանց մեկնեցար։ Դուն աւազակներու խմբին ամէնէն հռչակաւոր պետին հետ տեսակցութիւն մը ունեցար։ Աւազակապետը քեզի մեծարժէք ադամանդներ յանձնեց, զոր դուն ալ Թլէմսին տանելով ծախեցիր Հրեայի մը, որ զանոնք Օրան տարաւ, ուսկից ալ Այժէրիա պիտի ղրկուին։ Դո՛ւք, գողնաթաքոյցներ, այս ձեւով է որ արդարութիւնը կը մոլորեցնէք, ձեր հետքերը ջնջելով։

Լէվլի փայտ կտրած էր։

Օպինեի չարունակեց.

—Դուն Աւազակապետին երեք անգամէն 25,000 ֆր. տարիք սպանիական եւ գաղղիական ոսկեզրամով։

Բոլոր ասոնք ճիշտ իրողութիւններ էին։

Հրեան զդաց որ կարսուած էր։

Օպինեի դարձեալ չարունակեց։

—Դուն պնդեցիր թէ միայն այս 25,000 թիւը ստացար։ Դուն գողէն կը գողնայիր։ Քու ընդունած բուն գումարդ 31,570 թիւ էր։ Կը խոստովանիս։

Ժպտով մարքիզին ոտքերը ինկաւ։

—Իրա՞ւ է, ըսաւ, չնա՞հ։

Օպինեի մատիտը առնելով՝ «գաւազանի հարուած» վերտառութեան սիւնակներուն առջեւ քաշած երեք գիծերը աւրեց։

—Կատարեալ խոստովանութի՛ւն, ըսաւ։ Գաւազանի հարուածներու չնորհուն։

Լէվլի դժոխոց խորէն յանկարծ երրորդ երկինքը բարձրացած զդաց ինքզինքը։ Ինքզինքը բոլորովին ազատուած կը համարէր։

(Շարունակելի)